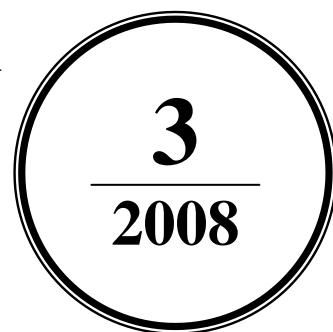

SPRAVODAJCA

OBLASTNÉHO KLUBU VOJENSKÝCH VÝSADKÁROV

BANSKÁ BYSTRICA

Vodíková bomba v plameňoch

Písal sa, tuším rok 1957, keď som bol spolu s kpt. Machekom poverený presunúť vlakom zabezpečovaciu jednotku do priestoru Mimoň a Boreček za účelom zabezpečenia veliteľsko-štábného cvičenia s vysadením pri Českých Budějoviciach.

Na transport okrem vojakov a materiálu sme naložili prototypový rádiovoz P V3S skonštruovaný v spojovacej základni Hradec Králové. Aby sme využili aj ložný priestor uvedeného vozidla, veliteľ spojovacej jednotky npor. A. Človiečik naložil okrem iného 12 rádiových, 2 kusy nabíjacích súprav a dva kanistre s benzínom. Miloš Krška si tam naložil vodíkovú bombu na plnenie balónov pre zisťovanie rýchlosti a smeru vetra na doskovovej ploche.

Vlak veselo uháňal už tretí deň za neznesiteľnej letnej horúčavy 35 °C. Ako to už v takýchto situáciách bývalo zvykom, velenie mastilo karty a vojaci sa vyzlečení opalovali na plošinách nákladných vozňov. Neďaleko Kolína v lese vlak neplánovane zastavuje a parná lokomotíva vytrvalo písa na poplach. Pozeráme z kupé a čo nevidíme - vagón s prototypovým vozidlom je v plameňoch! Vyskakujeme z vlaku, odpojením izolujeme horiaci vagón od ostatných a organizujeme hasenie. Pokiaľ plamene šľahali po povrchu karosérie, verili sme, že požiar uhasíme. Keď však jeden z vojakov v snahe zachrániť osobné veci a materiál z horiaceho vozidla otvoril zadné dvere, plamene v okamžiku prenikli do vnútra vozidla a to bol koniec – do vozidla sa už nikto nedostal. Začali horieť káble, vybuchoval benzín v agregátoch a bandaskách, čo dielo skazy dovŕšilo. Vojakom sa s veľkým úsilím podarilo odpojiť elektrocentrálu a prevrátením z vagóna ju zachrániť.

Pri hasení požiaru boli použité hasiace prístroje zo všetkých vozidiel transportu, ale márne. Počas požiaru som si náhle uvedomil, že v skrini vozidla je aj vodíková bomba (fľaša) a dôsledky jej výbuchu na hasiacich vojakov. Ale zbytočne som týchto vyzýval, aby hasenie nechali a opustili ohrozený priestor. Po výbuchoch spôsobených benzínom v kanistroch som sa akosi uspokojil, že už vybuchla aj spomínaná fľaša, čo samozrejme nemohla byť a ani nebola pravda.

Asi po 1,5 hodine došli aj požiarnici z Kolína, ktorí už len penou a vodou pokropili tlejúce zhorenisko. Zhorený vagón s rádiovozom sme odstavili do malej železničnej stanice Ust'ek a transport pokračoval do cieľovej stanice Mimoň. Spomínam si, ako mi npor. Človiečik pri zhorenisku hovorí: „Súdruh kapitán, chvála Bohu, že to úplne zhorelo, lebo ako by sme mali identifikovať súčiastky na použiteľné a nepoužiteľné, trafil by ma šľak.“

V ušteckej stanici som zostal až do druhého dňa, kedy nastalo podrobné šetrenie. Okrem príslušníka Bezpečnosti bol prizvaný aj konštruktér rádiovozu z Hradca Králové pplk. Houra. Keď sa tak hrabal v zhorených kábloch a ističoch, aby vylúčil možnosť vznietenia od akumulátora, upozornil som ho, že vo vozidle je aj vodíková bomba. Moje upozornenie ho tak vydesilo, že ďalšie skúmanie prerušil. Všetci sme sa museli od vaku vzdialiť do bezpečnej vzdialenosti. Podľa jeho výroku bomba pri požari nevybuchla a môže sa tak kedykoľvek stať, nakoľko materiál vplyvom ohňa je prehriaty a seba menšie klepnutie môže privodiť explóziu. Vrak vagóna bolo potrebné vyvieť na slepú koľaj mimo stanice. Keď sa železničari dozvedeli, aké nebezpečenstvo hrozí, nebolo toho, čo by

sadol do lokomotívy a zhorený vagón odtiahol. Nakoniec sa obetavci predsa našli a bez prudšieho postrku vagón odtlačili do bezpečnej vzdialenosti asi 5 km od stanice.

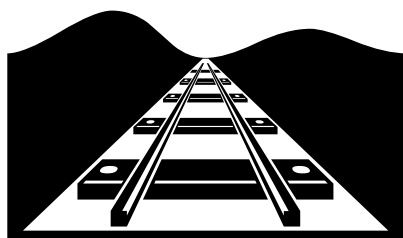
Po tejto riskantnej akcii však nastal ďalší horor. Vyšetrujúci príslušníci VB telefonicky žiadali na ministerstve vnútra pyrotechnika, ktorý by vodíkovú bombu zneškodnil. Asi po hodine prišla súrna správa – telegram: „Ihneď oznámte, čo sa to tam deje, kde sa vzala vodíková bomba, na vodíkovú bombu pyrotechnika nemáme v celej republike.“

Chvíľu trvalo, než sa nedorozumenie vysvetlilo, že v skutočnosti ide o fľašu s vodíkom a nie skutočnú bombu. Napokon pyrotechnik pricestoval a „bombu“ zneškodnil. Ani to taká strašná detonácia nebola.

Pokiaľ ide o vznik požiaru, priameho vinníka nebolo. Pri vysokej teplote ovzdušia tento vznikol únikom benzínu z preplnenej nádrže elektrocentrály do uhoľného prachu na vagóne. Vznetenie spôsobila iskra z komína parnej lokomotívy.

Vyšetrovací spis po veľkých prieťahoch skončil pri A. Čepičkovi, vtedajšom ministrovi, ktorý na spôsobenú škodu vydal inšpektorské osvedčenie.

plk. v zál. Albert Mikovíny

Krátka informácia

Dňa 23. mája 2008 sa uskutočnil 7. snem KVV SR v Žiline, ktorého sa zúčastnili za náš klub títo kolegovia: František Lacko, Tibor Tišťan, Ladislav Haverla, Vladimír Zámečník, a za Miestny klub KVV Juraja Kriváňa Šumiac Štefan Janáček a Miloš Kollárik.

Podrobnejšie o programe a priebehu rokovania bude podaná informácia dňa 30. 8. 2008 na mimoriadnej členskej schôdzi v Očovej.

Do funkcie predsedu predsedníctva KVV SR bol znovu zvolený Anton Múdry.

Predstavujeme sa....

Tibor Tišťan

Narodil sa 6. februára 1940 v kúpeľnom mestečku Brusno, časť Ondrej v okrese Banská Bystrica. Po skončení základnej školy sa vyučil v profesii zámočník v podniku Strojárne Piesok, kde aj potom pracoval. Táto oblasť bola známa ako liaheň parašutistov na Horehroní, odkiaľ vyšlo aj niekoľko vynikajúcich parašutistov. Keď sa robil nábor, prihlásil sa medzi nich. Inštruktormi mu boli Laco Kacara a Ivan Vinco.

Po absolvovaní výcviku sa 14. 4. 1958 dostal aj na prvý zoskok na letisku Sliač. Skákal z lietadla JAK-12 z výšky 800 m, na padáku PD-47. Možno sa niektorí aj pozastavia,

že kraj Banská Bystrica mal na zoskoky aj toto sovietske lietadlo. Dostal ho ako odmenu, keď v celoštátnej súťaži obstál na prvom mieste. Tišťan ešte v tom roku absolvoval 9 zoskokov. Pri odvode sa dobrovoľne hlásil k výsadkovému vojsku a na branecký výcvik výsadkára. Pri zápise na Okresnej vojenskej správe uviedol, že v zahraničí má rodinu. Bola to matkina sestra, ktorá žila vo Francúzsku. Pre toto mu branecký výcvik nebol odporúčaný. V roku 1959 narukoval k pohraničnej stráži ako pohraničiar. Ešte keď bol v prijímači, prišli jeho záznamy, v ktorých bolo uvedené, že v zahraničí má rodinu. To v tých časoch studenej vojny bola veľká prekážka, aj keď jeho teta nemala na neho žiadny vplyv. Pre tento „kádrový záznam“ nemohol ostať ako vojak ani v pohraničnej stráži a bol prevelený k vnútornej stráži. Základnú vojenskú službu skončil v roku 1962.

Po príchode do civilu sa venoval športovej a inštruktorskej činnosti. Zapamätal si nepríjemné udalosti, ktoré mu spôsobili priznania o rodine v zahraničí. Preto túto skutočnosť už nikdy neuvádzal v žiadnych dokladoch. Chcel byť vojenský výsadkár a tvrdohlavo šiel za týmto cieľom, aj keď už bol v civile. Vyplatilo sa mu to a túžba bola splnená. Ako záložník sa dal preradiť k výsadkovému vojsku, v čom mu bolo konečne vyhovené. V rokoch 1964 a 1969 bol ako vojak v zálohe na cvičeniach u výsadkového vojska v Prostějove. Na nich absolvoval aj 6 zoskokov z lietadla Il – 14 na padákoch PD-47 a OVP – 65.

Okrem športového výcviku sa venoval hlavne príprave brancov pre výsadkové vojsko. Postupne sa zapájal aj do ostatných riadiacich funkcií pri zoskokoch a súťažiach, kde pracoval ako rozhodca. Viackrát bol účastníkom krajskej brannej súťaže v Žiline a Očovej, ako aj Memoriálu majstra športu Štefana Pisku v Košiciach, kde jeho družstvo v roku 1971 v skupinovom zoskoku získalo I. miesto.

Bol účastníkom MS Slovenska v klasických disciplínach v Ružomberku a Lučenci. Zúčastnil sa súťaže „Moravská brána“ v Hranicích na Morave. Často skákal propagačné zoskoky vo Zvolene, Detve, Banskej Bystrici, Sekuliach, Donovaloch, Sitne a Veľkom Krtíši. Viackrát bol účinkujúcim na leteckých dňoch, kde skákal trojskok, výškové zoskoky s dymovnicami ako aj hromadné zoskoky. Bolo to v Očovej, Tupej, Leviciach-Dobogo, Nitre a Prievidzi.

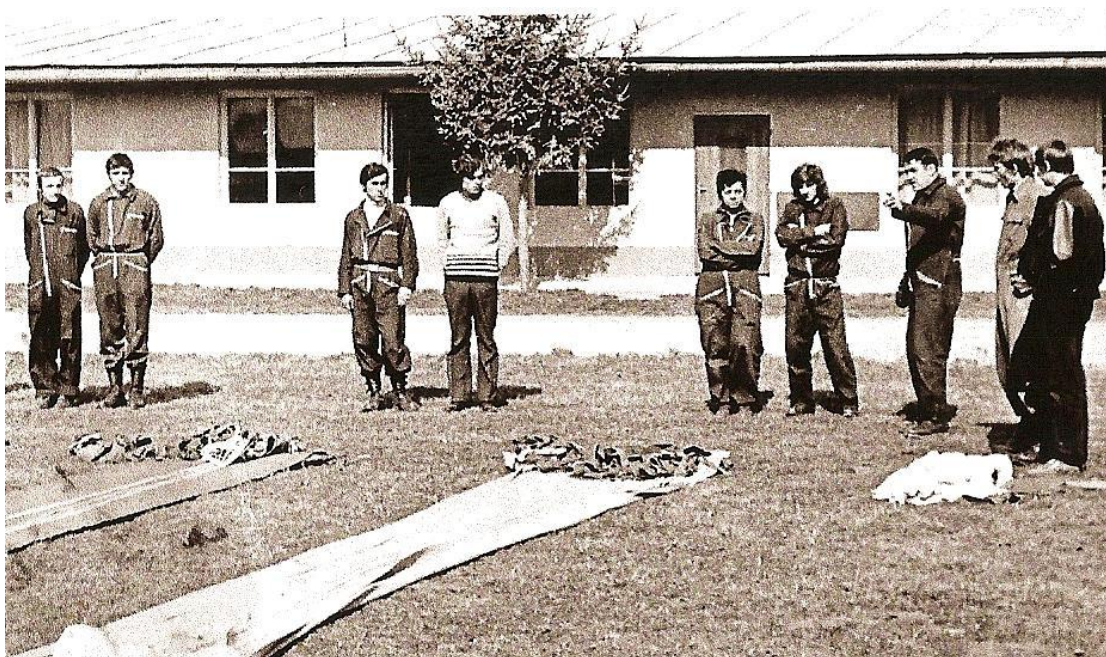

Tibor Tišťan pri zoskoku na cieľ letisko Očová

Na svojom konte má 520 zoskokov, ktoré skákal z lietadiel typu JAK-12, C-3 (Siebel), K-74, AN-2 a L-60. Bolo to na padákoch PD – 47, PTCH – 1 až 9, OVP – 65, OVP – 68 a Para Commander. Svoju športovú a inštruktorskú aktívnu činnosť ukončil v roku 1984. Za obdobie činnosti prešli cez jeho ruky desiatky brancov a základného výcviku ako aj poslucháčov vojenského gymnázia. Táto jeho aktívna činnosť bola priebežne oceňovaná diplomami ako „Vzorný cvičiteľ brancov,“ „Čestným uznaním k 25. výročiu založenia Zväzarmu,“ i titulom „Zaslúžilý cvičiteľ,“ Tieto uznania mu udelil Slovenský výbor Zväzarmu. Tieto uznania mu udelil Slovenský výbor Zväzarmu. Za športové výkony získal „Zlatý odznak s jedným diamantom.“ Po skončení parašutistickej činnosti sa venoval rekreačnej telovýchove a v roku 1985 bol aj účastníkom Celoštátnej spartakiády v Prahe v skupine cvičencov – Muži. V súčasnej dobe je členom Oblastného KVV Banská Bystrica.

*Zo spomienok Tibora Tišťana voľne spracoval
Emil Tencer (máj 2008)*

Fotodokumentácia k parašutistickej činnosti Tibora Tiššana

Tibor Tiššan pri výcviku brancov, tretí sprava, dáva pokyny na balenie padákov na poľných stoloch na letisku Očová

Propagačný zoskok na Sitno – posledný Tibora Tiššana pri III. stretnutí mládeže v dňoch 7. až 9. 6. 1974

~~~~~

Touto vetou sa aj ja pripájam ku kolegovi Emilovi Tencerovi a chcem vysloviť poďakovanie a uznanie Tiborovi Tiššanovi,, ktorý bol v rokoch 1979-80 mojím inštruktorom počas plnenia braneckého výcviku.

Ivan Bartoš, člen O-KVV Banská Bystrica

Pozdravujem všetkých kolegov výsadkárov.

Blížia sa oslavy 64. výročia SNP, 15 výročia ozbrojených síl SR, 15. výročia samostatnej Slovenskej republiky, 90. výročia Československého letectva. Pri tejto príležitosti sa uskutočňuje na letisku Očová letecký deň pod záštitou prezidenta SR, predsedu vlády SR, ministra obrany SR, a predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja v spolupráci s primátormi miest Zvolen a Banská Bystrica, starostu obce Očová a prezidentom Slovenskej humanitnej rady.

Týmto zvolávam mimoriadnu členskú schôdzu na deň

30. august 2008 (sobota)

na námestí v Očovej pred požiarnou zbrojnicou, kde sa bude podávať guláš, ktorý zabezpečujú kolegovia z Očovej.

Začiatok stretnutia medzi 9:00 – 10:00 hod.

Zároveň Vás chcem požiadať, aby ste si obliekli našu rovnošatu, modré sako, červený baret.

Toto oblečenie nám zabezpečuje voľný vstup na celé podujatie.

Podrobnejšie informácie budú vydané po 10. auguste 2008 nakoľko presnejšie údaje od organizačného výboru sme ešte neobdržali. Z autobusovej stanice vo Zvolene bude zabezpečená kyvadlová doprava do Obce Očová. Informácie na čísle telefónu: 0905 219 482 (www.airshow.sk)

Pavel Vojtek

predseda KVV B.Bystrica